

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΣΗΕΑ

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΣΗΕΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ
Κωνσταντίνος Σπ. Στάικος
Τριαντάφυλλος Σκλαβενίτης

ΑΘΗΝΑ 2018

ΑΝΑΠΛΑΣΗ & ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΔΩΡΕΑ

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΔΗΜΗΤΡΗ Ι. ΠΟΥΡΝΑΡΑ

ΕΛΕΝΗ ΚΑΡΚΑΖΗ-ΠΟΥΡΝΑΡΑ

ΝΙΚΟΣ Δ. ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ
ΜΑΡΙΑΣ Θ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ

«Οποιος την ιστορία του την ίδια δεν ξέρει,
το πώς και το γιατί εδώ και τρεις χιλιάδες χρόνια,
στης αμάθειας το σκοτάδι μένει και ζει
μονάχα απ' τη μια στην άλλη μέρα».

ΓΙΟΧΑΝ ΒΟΛΦΓΚΑΝΓΚ ΦΟΝ ΓΚΕΤΕ

Αγαπητοί Συνάδελφοι,

Παραδίδεται στους δημοσιογράφους της Αθήνας, τους ερευνητές και το αναγνωστικό κοινό, πλήρως ανακαινισμένη, η Βιβλιοθήκη της ΕΣΗΕΑ. Είναι μια ιστορική στιγμή για το Διοικητικό Συμβούλιο της Ενώσεως και για μένα προσωπικά, καθώς έχουμε την χαρά και την τιμή να δούμε, επιτέλους, μπροστά μας ολοκληρωμένο το έργο που ονειρευτήκαμε, σχεδιάσαμε και υλοποιήσαμε.

Η Βιβλιοθήκη «Δημήτρης Ι. Πουρνάρας» ανοίγει τις πύλες της στους συναδέλφους και τα σπάνια εκθέματά της θα μπορούν να είναι προσβάσιμα σε όλους. Σε αυτά περιλαμβάνονται περίπου 60.000 τόμοι, έγγραφα και αρχεία που στη συντριπτική τους πλειονότητα αποκτήθηκαν από δωρεές συναδέλφων ή οικογενειών συναδέλφων. Εκτός από την Ιστορία του ελληνικού Τύπου ο αναγνώστης θα βρει υλικό από την αρχαία ελληνική και βυζαντινή γραμματεία, σπάνιες εκδόσεις, προσωπικά αρχεία που συμβάλλουν στην κατανόηση της σύγχρονης ιστορίας, λεξικά, εγκυκλοπαίδειες, τίτλους λογοτεχνίας και ιστορίας. Στόχος είναι η Βιβλιοθήκη να προσελκύσει ανθρώπους που δεν είχαν

επισκεφθεί μέχρι σήμερα το κτήριο της Ενώσεως. Άλλωστε, ο χώρος του αναγνωστηρίου θα λειτουργεί και ως μουσείο, για να αναδείξουμε την ιστορία μας και να επανασυστηθούμε στην κοινή γνώμη.

Τίποτε από όσα περιέγραψα δεν θα ήταν δυνατόν να πραγματοποιηθεί χωρίς τη σημαντική δωρεά της Ελένης Καρκαζή-Πουρνάρα και του Νίκου Πουρνάρα, τέκνων του πρώην Προέδρου της ΕΣΗΕΑ Δημήτρη Ι. Πουρνάρα. Η προσφορά τους είναι ανεκτίμητη. Οι δωρητές, επιπλέον, αποφάσισαν να παραχωρήσουν και την προσωπική συλλογή του πατέρα τους, που απαρτίζεται από 4.000 τόμους σπανίων εκδόσεων. Η ευγνωμοσύνη μας είναι απεριόριστη για αυτούς τους σπάνιους ανθρώπους.

Η επανέναρξη της λειτουργίας της Βιβλιοθήκης της ΕΣΗΕΑ συμβάλλει στην ελεύθερη και απρόσκοπτη πληροφόρηση που είναι προϋπόθεση για τη Δημοκρατία. Υπηρετεί τη διαφάνεια και τερματίζει μια περίοδο κατά την οποία το πλούσιο περιεχόμενο της δεν μπορούσε να αξιοποιηθεί.

Παρά τις αντίξοες οικονομικές συνθήκες που βιώνουμε, πιστεύουμε ότι είναι υποχρέωσή μας να αναδεικνύουμε την πολιτιστική μας κληρονομιά αλλά και να αποδεικνύουμε έμπρακτα ότι η Ένωση Συντακτών, εκτός από συνδικαλιστικό είναι και ένα πνευματικό σωματείο, που συνεχίζει τη μακρά του προσφορά στο Έθνος, την Παιδεία και τα ελληνικά γράμματα, όπως το οραματίστηκαν και οι ιδρυτές της.

Αγαπητοί Συνάδελφοι,
Η Βιβλιοθήκη της ΕΣΗΕΑ,
Η Βιβλιοθήκη όλων των δημοσιογράφων
είναι και πάλι στο Φως.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ
ΜΑΡΙΑΣ Θ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ

[8]

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ

[13]

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΣΗΕΑ

του Κ. Σπ. Στάικου

[20]

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ

[35]

Ο ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΤΡΙΚΙΟΣ (1911-2007) ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ,
ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΤΗΣ ΕΣΗΕΑ (1980)

[36]

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
ΠΡΟΣ ΤΟ Δ.Σ. ΤΗΣ ΕΣΗΕΑ (15.02.1969)

[38]

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΘΗΣΑΥΡΟΥΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Χειρόγραφα, έντυπα βιβλία, εφημερίδες, περιοδικά

[41]

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ

1914, 14 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Ίδρυση της Ένωσης Συντακτών, ύστερα από δύο αποτυχημένες απόπειρες (1903, 1908). Πρόεδρος ο δημοσιογράφος και λογοτέχνης Ιωάννης Κονδυλάκης (1862-1920). Ανάμεσα στα πρώτα μέλη δημοσιογράφοι και λογοτέχνες: Κωστής Παλαμάς, Γρηγόριος Ξενόπουλος, Κώστας Ουράνης κ.ά.

1915, 28 ΙΟΥΝΙΟΥ

Ο ετοιμοθάνατος νεαρός δημοσιογράφος Γρηγόρης Βασιλάς κληροδοτεί στην Ένωση Συντακτών τη μικρή βιβλιοθήκη του συνοδεύοντας την με σύντομο γράμμα: «Την απέκτησα με αίμα, στερηθείς δι'Α την αγοράν ενός βιβλίου και αυτού του ψωμιού». Τη χαρίζει στην Ένωση με την ελπίδα «να αποτελέσει την βάση της μελλούσης βιβλιοθήκης της». Τα λόγια του έγιναν έμβλημα κατά την περίοδο της ανασύστασης και της ακμής της βιβλιοθήκης που άρχισε το 1966.

1919

Ο ζωγράφος Γεώργιος Ν. Ροϊλός (1867-1928) φιλοτέχνησε 13 πορτρέτα δημοσιογράφων και λογοτεχνών που κοσμούν την ΕΣΗΕΑ. Οι προσωπογραφίες αυτές τεχνοτροπικά είναι «συνέχεια» του γνωστού του πίνακα «Οι ποιηταί εν τω Παρνασσώ» (Γ. Δροσίνης, Γ. Στρατήγη, Ι. Πολέμης, Κ. Παλαμάς, Γ. Σουρή, Α. Προβελέγγιος), την ελαιογραφία του 1916-1917, που

παρουσιάστηκε σε έκθεση του ζωγράφου το 1919. Άλλα πορτρέτα της ΕΣΗΕΑ (Διονύσιος Σολωμός (του Αλέκου Κοντόπουλου), Α. Παπαδιαμάντης (του Α. Γεραλή), Γ. Σουρή κ.ά. ανήκαν στον δημοσιογράφο Ντόλη Νίκβα (Απόστολο Ν. Βασιλειάδη) 1903-1937. Δωρήθηκαν στην ΕΣΗΕΑ μαζί με τη βιβλιοθήκη, το αρχείο και τα έπιπλα του γραφείου του στις 3.4.1939 από τη μητέρα του.

1924, 5 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Η Ένωση Συντακτών συνενώνεται με τον Γενικό Σύνδεσμο Συντακτών, τα μέλη του οποίου προσχωρούν στους κόλπους της δίνοντας νέα πνοή στη συνδικαλιστική οργάνωση των δημοσιογράφων.

1924

Εκδίδεται το σατυρικό περιοδικό της Ένωσης Συντακτών *Φανός των συντακτών* και η έκδοση του θα συνεχιστεί ως το 1940.

1925

Ιδρύεται η Δημοσιογραφική Σχολή με εβδομαδιαία μαθήματα-διαλέξεις.

1926

Ιδρύεται το Ταμείο Συντάξεων Προσωπικού Αθηναϊκών Εφημερίδων.

1929

Εκδίδεται *Το ελληνικόν έτος. Ημερολόγιον της Ενωσης Συντακτών* με πρωτοβουλία του Προέδρου της Αρίστου Καμπάνη. Η σημαντική έκδοση θα επαναληφθεί μόνο το 1930.

1933-1934

Ενισχύεται η προσπάθεια συγκρότησης της Βιβλιοθήκης με την κατάθεση δωρεών βιβλίων και αρχαιολογικού υλικού.

1936

Ιδρύεται επισήμως το Λαχείο Συντακτών ύστερα από προσπάθειες που ξεκίνησαν το 1932. Το Λαχείο Συντακτών και ο ετήσιος χορός της Ένωσης Συντακτών την ενίσχυσαν οικονομικά προκειμένου να επιτελέσει τους σκοπούς της.

1938-1939

Η Βιβλιοθήκη της Ένωσης Συντακτών εμπλουτίζεται χάρη σε δύο σημαντικές δωρεές: ο δημοσιογράφος και στενός συνεργάτης του Ελευθερίου Βενιζέλου, Ιωάννης Μ. Δαμβέργης (1862-1938) χαρίζει εν ζωή τη βιβλιοθήκη του και η οικογένεια του δημοσιογράφου και κοσμοπολίτη συγγραφέα Ντόλη Νίκβα (Απόστολου Βασιλειάδη) 1903-1937 χαρίζει το 1939 τη βιβλιοθήκη, το αρχείο και τα έπιπλα του γραφείου του.

1940-1944

Οι Γερμανοί και οι Ιταλοί κατακτητές παύουν το Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης Συντακτών και επιτάσσουν το κτήριο της. Ιδρύεται από την Ένωση ο Καταναλωτικός Συνεταιρισμός για την επιβίωση των μελών της. Βιβλία και αρχεία καίγονται από τους κατακτητές για τη θέρμανσή τους. Η Ένωση μεταφέρει ό,τι μπορούσε στο Μέγαρο του Στέφανου Πεσμαζόγλου και αργότερα σε αποθήκες, καθώς αναγκάστηκε να εκποιήσει το κτήριό της για να βοηθήσει τα μέλη της. Η φθορά και η καταστροφή των βιβλίων, των αρχείων και των επίπλων συνεχίστηκε εξαιτίας των κακών συνθηκών αποθήκευσής τους σε ακατάλληλους χώρους.

1966

Ο Παναγιώτης Πατρίκιος (1911-2007), δημοσιογράφος, αναλαμβάνει εθελοντικά την οργάνωση της Βιβλιοθήκης και του Μουσείου Τύπου της ΕΣΗΕΑ στο νέο της κτήριο (Ακαδημίας 20 και Βουκουρεστίου), όπου μέρος του δεύτερου ορόφου διατίθεται για τη Βιβλιοθήκη. Μόλις 147 τόμοι έχουν διασωθεί στους οποίους προστίθενται μερικές εκατοντάδες από άμεσες προσφορές των μελών της ΕΣΗΕΑ. Την όλη προσπάθεια στηρίζει το Δ.Σ. της ΕΣΗΕΑ και ο Πρόεδρος της Λεωνίδας Πετρομανιάτης. Με τα εγκαίνια του κτηρίου και της Βιβλιοθήκης, παρουσία της πολιτειακής και πολιτικής ηγεσίας, ξεκινά η μεγάλη και επιτυχής προσπάθεια συγκρότησης της Βιβλιοθήκης με εντυπωσιακούς ρυθμούς.

1971, 20 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ -
1972 15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Έκθεσις Τύπου και χειρογράφων 1821-1831, ως συμμετοχή στον εορτασμό των 150 χρόνων από την Επανάσταση του 1821, με έκδοση καταλόγου των 151 εκθεμάτων.

1976, 10 ΜΑΡΤΙΟΥ

Ο Τύπος και οι δημοσιογράφοι της Εθνικής Αντίστασης. Τιμητική εκδήλωση.

1976, 16 ΚΑΙ 18 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Τιμητικές εκδηλώσεις για τον Ιωάννη-Ιάκωβο Μάγερ (1798-1826), Ελβετό φιλέλληνα, εκδότη της εφημερίδας *Ελληνικά Χρονικά*, Μεσολόγγι 1824-1826, με τη συμπλήρωση 150 χρόνων από τον θάνατό του στην Έξοδο του Μεσολογγίου, με εκδήλωση στο Μέγαρο της ΕΣΗΕΑ (16.04.1976) και έκθεση εγγράφων και εντύπων και εκδήλωση στο Μεσολόγγι, 18.04.1976, στο μνημείο του Μάγερ, παρουσία των πολιτειακών και πολιτικών αρχών. Τα κείμενα των ομιλιών, κείμενα του Μάγερ ανθολογημένα από τα *Ελληνικά Χρονικά* καθώς και μαρτυρίες αγωνιστών δημοσιεύτηκαν από την ΕΣΗΕΑ σε βιβλίο του 1980: *Ιωάννης Ιάκωβος Μάγερ. «Η δημοσίευσis είναι ψυχή της Δικαιοσύνης»*.

1976, 10-31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Έκθεση Θεσσαλικού Τύπου 1880-1976.

1979, 6-22 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Δημοσιογράφοι συγγραφείς μέλη της ΕΣΗΕΑ. Έκθεση βιβλίου.

1980, 27 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ-
11 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

Η συμβολή της δημοσιογραφίας στον πόλεμο 1940-1941. Έκθεση Τύπου

1981, 2-12 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

137 χρόνια Ελληνική Γελοιογραφία 1844-1981. Έκθεση.

1980-

Η ιδέα μιας συγκροτημένης και αξιόλογης Βιβλιοθήκης και Μουσείου Τύπου στην ΕΣΗΕΑ εμπεδώνεται και οι δωρεές συλλογών βιβλίων και αρχείων πολλαπλασιάζονται. Η επιτυχής πορεία της Βιβλιοθήκης αναδεικνύει και τα προβλήματα από την έλλειψη χώρων και προσωπικού. Από τις δεκάδες

1998

δωρεές βιβλίων και αρχειακού υλικού σημειώνονται οι συλλογές: του Χάρη Σταματίου (1890-1951), του Νίκου Βέρου, του Γιώργου Φτέρη (Τσιμπιδάρου) (1891-1967), του Αλέξανδρου Παραδείση (1899-1977), της Μαρίας Χριστίνας Λουριώτη, του Γιάννη Ζωγράφου, του Φώτη Γιοφύλλη (Σπύρου Μουσούρη) (1887-1981), του Κώστα Πολίτη, του Γεράσιμου Λύχνου (1894-1976), του Παναγιώτη Πατρίκιου, του Απόστολου Β. Δασκαλάκη (1900-1982), του Κορνήλιου Αγγελίδη (1907-1985), του Κώστα Σεϊζάν, του Τάσου Βουρνά (1907-1985), του Ηρακλή Ν. Πετιμεζά.

2007

Ίδρυση του Μορφωτικού Ιδρύματος της ΕΣΗΕΑ. Σκοπός του είναι και «η στέγαση της Βιβλιοθήκης και του Μουσείου Τύπου και η συγκέντρωση, αξιοποίηση και προβολή του υλικού της, της ιστορίας του Τύπου και των άλλων μέσων ενημέρωσης και γενικότερα της δημοσιογραφίας».

2014

Ο Παναγιώτης Πατρίκιος φεύγει από τη ζωή σε ηλικία 97 ετών. Το όραμα του και το έργο του για τη συγκρότηση της Βιβλιοθήκης και του Μουσείου Τύπου της ΕΣΗΕΑ αναζητά αναστηλωτές και συνεχιστές.

2018, ΑΝΟΙΞΗ

Συμπλήρωση ενός αιώνα λειτουργίας της ΕΣΗΕΑ. Η επέτειος εορτάζεται με σειρά εκδηλώσεων στο κτήριο της Ένωσης. Παρουσιάζονται πολύτιμα δείγματα των αρχείων της και ένα μικρό μέρος της Βιβλιοθήκης.

Η οικογένεια του δημοσιογράφου, συγγραφέα και πολιτικού αλλά και Προέδρου της ΕΣΗΕΑ Δημητρίου Ι. Πουρνάρα (1900-1986) αποφασίζει να γίνει χορηγός του έργου αποκατάστασης της υποδομής, της επίπλωσης και της τάξης της Βιβλιοθήκης και του Μουσείου Τύπου της ΕΣΗΕΑ, ύστερα από πρόταση της Προέδρου της ΕΣΗΕΑ Μαρίας Θ. Αντωνιάδου.

2018, ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ-ΦΘΙΝΟΠ ΡΟ

Ο αρχιτέκτων και ιστορικός του βιβλίου Κωνσταντίνος Σπ. Σταΐκος, σε συνεργασία με την ΕΣΗΕΑ, αναλαμβάνει και ολοκληρώνει την κατασκευή εκ νέου της υποδομής και του εξοπλισμού καθώς και την τακτοποίηση της Βιβλιοθήκης, του Αρχείου και του Μουσείου της ΕΣΗΕΑ. Στη βιβλιολογική επιμέλεια συνεργάζεται και ο Τριαντάφυλλος Ε. Σκλαβενίτης, ιστορικός, Ομότιμος Διευθυντής Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών.

2018, 2 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Εγκαίνια, της τακτοποιημένης Βιβλιοθήκης και του Μουσείου Τύπου της ΕΣΗΕΑ με την ελπίδα να ακολουθήσει σύντομα η καταλογογράφηση και η ταξινόμησή της.

Η ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

Κ. ΣΠ. ΣΤΑΪΚΟΣ

Με σκοπό να στεγαστεί στον δεύτερο όροφο της έδρας της ΕΣΗΕΑ το αρχείο και η βιβλιοθήκη της, μελετήθηκε το επίπεδο αυτό, έτσι ώστε να πληρεί τις σύγχρονες ανάγκες μιας οργανωμένης βιβλιοθήκης, που σκοπό έχει να εξυπηρετεί τις ανάγκες τόσο του ερευνητή όσο και του ευρύτερου αναγνωστικού κοινού.

Πρώτο μέλημα της αρχιτεκτονικής σχεδίασης ήταν η κατάληξη σε μια διαρρύθμιση που να αναδεικνύει τους θησαυρούς της βιβλιοθήκης της ΕΣΗΕΑ σε συνάρτηση με την πολυετή παράδοσή της, δηλαδή τους ζωγραφικούς πίνακες που απεικονίζουν τους εκάστοτε προέδρους της και σημαντικούς ανθρώπους της δημοσιογραφίας και των γραμμάτων. Έτσι, επιλέχθηκαν δύο κατεξοχήν χώροι, γύρω από τους οποίους αναπτύχθηκαν οι υπόλοιποι.

ΤΟ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΟ. Μια αίθουσα διαστάσεων 11x8, που καλύπτει 90 τ.μ. περίπου, στους τοίχους της οποίας, εσωτερικούς και εξωτερικούς, αναπτύχθηκαν τα βιβλιοστάσια, που καταλαμβάνουν όλο το ύψος της αίθουσας, αφήνοντας μόνο ένα μικρό τμήμα υαλοστασίου, που βλέπει στην πρόσοψη. Τα βιβλιοστάσια αυτά κατασκευάστηκαν με κινητά ράφια, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται σε κάθε βιβλιοθηκονομική ταξινόμηση που θα υιοθετηθεί από τους επικεφαλής της Βιβλιοθήκης. Στον χώρο αυτό, τοποθετήθηκαν επίσης δύο ειδικά έδρανα για την ανάγνωση, που μπορούν να εξυπηρετήσουν συνολικά 12 άτομα ταυτόχρονα. Τα έδρανα αυτά διαθέτουν όλες τις απαραίτητες ηλεκτρονικές απολήξεις για σύνδεση με τα παντός είδους δίκτυα και αυτοφωτίζονται ανεξάρτητα από τον χώρο. Το δάπεδο καλύπτεται με μοκέτα, που προσφέρεται σε περίπτωση συχνών μετακινήσεων των αναγνωστών, η οποία ορίζεται από ένα ξύλινο περίζωμα, που απολήγει στα βιβλιοστάσια.

Στα βιβλιοστάσια του αναγνωστηρίου τοποθετήθηκαν περίπου 10.000 τόμοι, ταξινομημένοι θεματικά με βάση μια προηγούμενη κατάταξη. Πρόκειται για βιβλία γενικού ενδιαφέροντος, εγκυκλοπαιδικού μάλιστα, δηλαδή λεξικά και παντός είδους ειδικές θεματικές μελέτες, μεγάλες εγκυκλοπαίδειες και παλιές εκδόσεις του ημερήσιου Τύπου, βιβλία ιστορικά τόσο της αρχαίας και βυζαντινής εποχής, όσο και αναφορικά με την επιβίωση των Ελλήνων στις διάφορες περιοχές κατά την εποχή της Τουρκοκρατίας. Πολλοί τόμοι εμπεριέχουν κείμενα της ιστορίας μετά την ίδρυση του Ελληνικού Κράτους, όπως και συλλογές με τα πνευματικά επιτεύγματά τους, στην ποίηση και την πεζογραφία. Ανάμεσα στα βιβλία αυτά υπάρχουν και πολλά αντίτυπα ξενόγλωσσων εκδόσεων, με ποικίλο ενδιαφέρον, όχι μόνο ως προς την Ελλάδα, αλλά και την πολιτική των ευρωπαϊκών κρατών κυρίως.

Η αίθουσα του αναγνωστηρίου έχει πρόσβαση από μια τετράφυλλη θύρα, που τη συνδέει με την κεντρική είσοδο της Βιβλιοθήκης και μια μονόφυλλη που οδηγεί στον χώρο του βιβλιοφύλακα, μέσα από τον οποίο υπάρχει επικοινωνία και με τις Μουσειακές Αίθουσες.

ΜΟΥΣΕΙΟ – ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ. Διαρρυθμίστηκαν δύο αίθουσες, που επικοινωνούν μεταξύ τους, οι οποίες είναι διαστάσεων 8x5 έκαστη περίπου, δηλαδή 80 τ.μ. Οι αίθουσες έχουν πρόσβαση από την κεντρική είσοδο της Βιβλιοθήκης μέσα από δύο δίφυλλες θύρες. Το δάπεδο των αιθουσών αυτών καλύφθηκε με δρύινο πάτωμα, ενώ σε όλους τους εσωτερικούς και εξωτερικούς τοίχους αναπτύχθηκαν ειδικά σχεδιασμένα βιβλιοστάσια, στα οποία ενσωματώθηκαν εσοχές και προθήκες. Οι κατασκευές αυτές σχεδιάστηκαν έτσι ώστε στις μεν εσοχές να τοποθετηθούν πορτρέτα ατόμων που είχαν διατελέσει πρόεδροι της ΕΣΗΕΑ και στο μεγαλύτερο ποσοστό τους είχαν φιλοτεχνηθεί από τον Γ. Ν. Ροϊλό, ενώ στις προθήκες χειρόγραφο και έντυπο υλικό. Οι προθήκες αυτές ενσωματώθηκαν στα επιτόχια βιβλιοστάσια, εις τρόπον ώστε να φιλοξενηθούν στο μέλλον περιοδικές θεματικές εκθέσεις, επετειακού ή άλλου χαρακτήρα.

Ο κεντρικός επιμήκης χώρος της υποδοχής οδηγεί, εκτός από τις αίθουσες του αναγνωστηρίου και του μουσείου, στο γραφείο που προορίζεται για τον προϊστάμενο της Βιβλιοθήκης, στον οποίον μια βιβλιοθήκη θησαυρίζει τη Συλλογή Βιβλίων του Δημήτρη Ι. Πουρνάρα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Σπ. ΣΤΑΪΚΟΣ

Εικόνες της Βιβλιοθήκης τον Μάιο του 2018, δηλαδή ακριβώς πριν από τις εργασίες ανάπλασης.

Άποψη των αιθουσών της Βιβλιοθήκης-Μουσείου.

Άποψη του χώρου υποδοχής της Βιβλιοθήκης.

Άποψη της Βιβλιοθήκης-Μουσείου, με το πορτρέτο του Δημήτρη Ι. Πουρνάρα.

Άποψη της Βιβλιοθήκης - Μουσείου με τα πορτρέτα
του Ιωάννη-Ιάκωβου Μάγερ και Κωστή Παλαμά στις εσοχές.

Άποψη της Βιβλιοθήκης-Μουσείου.

Άποψη τμήματος της Βιβλιοθήκης-Μουσείου που οδηγεί στον χώρο του βιβλιοφύλακα.

Γενική άποψη του Αναγνωστηρίου.

Άποψη του Αναγνωστηρίου.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ

Στα δύο βιβλία εισαγωγής της Βιβλιοθήκης έχουν καταγραφεί από 1966 ως το 1995, 25.000 τίτλοι βιβλίων και τόμων περιοδικών προερχόμενα από δωρεές και ελάχιστες αγορές της τάξεως του 5%. Άλλα τόσα και περισσότερα βιβλία, περιοδικά και εφημερίδες είναι ακατάγραφα από δωρεές που παραδόθηκαν, αλλά η έλλειψη χώρου και προσωπικού δεν επέτρεψε την καταγραφή τους.

Το τμήμα του Αρχείου της ΕΣΗΕΑ που σώθηκε δεν έχει καταγραφεί καθώς και όλα τα Αρχεία που δωρήθηκαν και ξεπερνούν τον αριθμό των τριάντα. Υπάρχουν δύο ακριβείς δελτιοκατάλογοι 108 φακέλων του Αρχείου της ΕΣΗΕΑ (1895-1949) που συντάχτηκαν το 1992-1993 και ένας αναλυτικός δελτιοκατάλογος 180 ιστορικών εγγράφων (1821-1862) της Συλλογής Χάρη Σταματίου.

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΣ Ε. ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ

Ο ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΤΡΙΚΙΟΣ (1911-2007)
ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ
ΚΑΙ ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΥΠΟΥ
ΤΗΣ ΕΣΗΕΑ
(1980)

Η Βιβλιοθήκη και το Μουσείο Τύπου της Ενώσεως Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών (ΕΣΗΕΑ) ιδρύθηκαν το 1966 κι εγκαταστάθηκαν στο νεόκτιστο Μέγαρο Τύπου (Ακαδημίας 20 και Βουκουρεστίου). 18.000 τόμοι βιβλίων, εφημερίδων και περιοδικών, σπάνια παλαιότυπα, δεκάδες χιλιάδες εγγράφων από 1821-1945, εικόνες και χειρόγραφα, σειρές ελληνικών εφημερίδων του Αγώνα 1824-1830, τα ελληνικά προεπαναστατικά περιοδικά της Βιέννης, αποτελούν το κύριο σώμα της Βιβλιοθήκης. Στο Μουσείο Τύπου, εκτός των σπάνιων εκδόσεων του 16ου-19ου αιώνα, έχουν διαφυλαχθεί, έγγραφα του 1821 και της εποχής του Όθωνα, το πρώτο βιβλίο του Ρήγα, οι μεγάλες εκδόσεις των ελληνικών τυπογραφείων της Βενετίας και της Βιέννης και ένα πραγματικά πολύτιμο θησαύρισμα εκατοντάδων πανηγυρικών φύλλων εφημερίδων από την Αθήνα, την Κωνσταντινούπολη, τη Σμύρνη και τις επαρχίες, καθώς και 320 τεύχη με έγχρωμες λιθογραφημένες γελοιογραφίες του «Αριστοφάνη» (1885-1892) τυπωμένες στην Ιταλία.

Η Βιβλιοθήκη της ΕΣΗΕΑ διαθέτει τμήματα νεοελληνικής ιστορίας, καθημερινών αθηναϊκών εφημερίδων, όπως τη μοναδική ακέραιη σειρά της «Εφημερίδος» του Κορομηλά, περιοδικών γενικού ενδιαφέροντος, δημοσιογραφικής βιβλιογραφίας, βιβλία

πληροφοριακά και εκατοντάδες λευκώματα. Κάθε βιβλίο που συμπληρώνει ζωή 100 χρόνων από την έκδοσή του αποσύρεται στο Μουσείο Τύπου. Χιλιάδες επιστολές λογίων, ποιητών, λογοτεχνών, πολιτικών, δημοσιογράφων και επιστημόνων έχουν τοποθετηθεί σε ειδικές θήκες, όπως και αναμνηστικά από τη ζωή προσωπικοτήτων, κυρίως του πολιτικού κόσμου. Η πλουσιότερη σειρά χειρογράφων εφημερίδων του Μικρασιατικού Μετώπου και εκατοντάδες φύλλα του παράνομου Τύπου της Κατοχής 1941-1944, μονόφυλλα, προκηρύξεις, αφίσες κ.ά. αποτελούν ένα ιδιαίτερο τμήμα της Βιβλιοθήκης, μαζί με 3.500 τίτλους ελληνικών εφημερίδων από τον περασμένο αιώνα έως σήμερα. Μεγάλης αξίας επίσης είναι το τμήμα θεατρικών και κινηματογραφικών προγραμμάτων, βιβλίων, περιοδικών και χιλιάδων μονόφυλλων.

Στις ειδικές προθήκες του Μουσείου Τύπου, που σχεδιάστηκε κατά τα σύγχρονα πρότυπα μουσειακής αρχιτεκτονικής, ώστε να προβάλει όχι το έπιπλο, όπως γίνεται δυστυχώς συνήθως στον τόπο μας, αλλά το έκθεμα, παρουσιάζονται κατά καιρούς μνημεία του εντύπου λόγου είτε με την ευκαιρία επετείων, εορτασμών κλπ. είτε για να εμφανίζεται και να εκλαϊκεύεται η προσφορά και οι θυσίες των δημοσιογράφων στο λειτούργημα, που αποτελεί στόχο κάθε είδους τυραννίας. Γενικά, τόσο η Βιβλιοθήκη, που προήλθε κυρίως από δωρεές δημοσιογράφων, όσο και το Μουσείο Τύπου αποβλέπουν στην οργάνωση ενός σύγχρονου πνευματικού ιδρύματος, που να μπορεί να εξυπηρετεί κατά τον αρτιότερο και ταχύτερο τρόπο, βασικά το δημοσιογράφο, αλλά και κάθε φιλαναγνώστη.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟ Δ.Σ. ΤΗΣ ΕΣΗΕΑ

(15.02.1969)

Απ' αρχής της ιδρύσεως της Βιβλιοθήκης ως εις εκ των κυριωτέρων σκοπών ετέθη, η συγκέντρωση ιστορικού υλικού δια την σωματικήν κίνησιν των δημοσιογράφων και η κατάρτισις Αρχείου για την εν γένει ζωήν, δραστηριότητα και οργάνωσιν του δημοσιογραφικού κόσμου. Με την βοήθειαν της Διοικήσεως συνεκεντρώθη εις την Βιβλιοθήκην μέχρι σχολαστικότητος κάθε χαρτί αναφερόμενον εις την Ένωσιν Συντακτών, τας παρεμφερείς δημοσιογραφικάς ενώσεις και τας προηγηθείσας από του παρελθόντος αιώνος προσπάθειάς προς ίδρυσιν δημοσιογραφικού σωματείου. Το πρόβλημα δεν ήτο απλούν, διότι λόγω της συγκεντρώσεως τεραστίων όγκων εντύπων και άλλων υλικών εις τας τρεις αποθήκας της Ενώσεως, είχε δημιουργηθή ασφυξία, ώστε να καθίσταται σχεδόν αδύνατος κάθε έρευνα. Υπό όλως δυσμενείς συνθήκας, κατόπιν εντολής του κ. Γενικού Γραμματέως, υπάλληλοι της Ενώσεως ηρεύνησαν βήμα προς βήμα τας αποθήκας υπό την εποπτείαν μου, και υπό τεράστιους όγκους λαχείων κλπ. συγκεντρώσαμεν παν ό,τι ήτο χρήσιμον εις την Βιβλιοθήκην. Δυστυχώς πολλά έγγραφα, κακώς δεδεμένα επί δεκαετηρίδας, ή είχαν φθαρεί ώστε να γίνουν άχρηστα ή είχαν αλλοιωθεί ώστε να γίνουν δυσανάγνωστα. Πρώτη προσπάθεια εγένετο προς άμεσον συντήρησίν των, δευτέρα διά την αναγκαίαν απολύμανσίν των και τρίτη διά την κατά χονδρικόν τρόπον διαφύλαξίν των εις φακέλους.

Ο Π. Πατρίκιος
κατά την ξενάγησιν
στο Μουσείο -
Βιβλιοθήκη,
το 1971.

Προς τούτο εύρον ομόθυμον την συμπαράστασιν και βοήθειαν του Διοικητικού Συμβουλίου. Πολλά είναι βέβαια τα υπάρχοντα κενά εις το Αρχείο. Πάντως τα διασωθέντα έγγραφα είναι, εκ προχείρου ερεύνης, πολύτιμα όχι μόνον διά την ιστορίαν της Ενώσεώς μας αλλά και διά την καθόλου πολιτικήν, πνευματικήν και πολιτιστικήν ιστορίαν. Σημαντικόν έγγραφον ανευρέθη, το ιδρυτικόν της Ενώσεώς μας κατά το 1914, φέρον τας υπογραφάς των ολίγων εκείνων συναδέλφων, που ύψωσαν πρώτοι, μετά τας αποτυχούσας επί 50ετίαν αποδείρας, το λάβαρον της Οργανώσεως του δημοσιογραφικού κόσμου. Από των εγγράφων αυτών παρελαύνουν όχι μόνον η ζωή, η δραστηριότης και η προσφορά των επαγ-

γελματιών συντακτών εις τας μεγάλας εκείνας ώρας του Έθνους, αλλά και αι σκληραί ημέραι των στερήσεων, των διωγμών και της εγκαταλείψεως, αυτή η τραγική μοίρα του δημοσιογράφου, ενώ θυσιάζει τα πάντα εις τον καιάδα της επικαιρότητος και αναλίσκεται καθημερινώς υπέρ των κοινών, δεν κρατεί τίποτε δι' εαυτόν.

Αυτήν την ζώσαν ιστορίαν του επαγγέλματος, που είναι και ιστορία του τόπου μας, παρουσιάζουν με την απaráμιλλον ειλικρίνειάν των τα έγγραφα του Αρχείου. Στο πτωχό δημοσιογραφικό χαρτί –δεν υπήρχε καιρός ούτε χρήμα την εποχήν εκείνην δια «πολυτελή» επιστολόχαρτα– παρελαύνουν μεγάλα και μικρά γεγονότα, εξάρσεις και πτώσεις, οικογενειακά και εθνικά τραγωδία, εορτασμοί και μνημόσυνα. Εκεί τα ψηφίσματα διά τους νεκρούς μας – τον Ιωάννην Δαμηλάτην, τον Αλέξανδρον Λάκκαν, τον Στάθην Λαγάνην και άλλους νεώτερους. Εκεί αι σημειώσεις συζητήσεων εις γωνίας καφενείων –ελλείψει γραφείου– εκεί τα πρακτικά ολονυκτίων συνελεύσεων όπου εθνικά, επαγγελματικά ή και γλωσσικά ακόμη ζητήματα, που συνετάρασσαν τον τόπον. Εκεί, τέλος, τα ψηφίσματα διά τα εθνικά όνειρα της εποχής εκείνης, την Σμύρνην, την Ανατ. Θράκην, την Κωνσταντινούπολιν...

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΘΗΣΑΥΡΟΥΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ

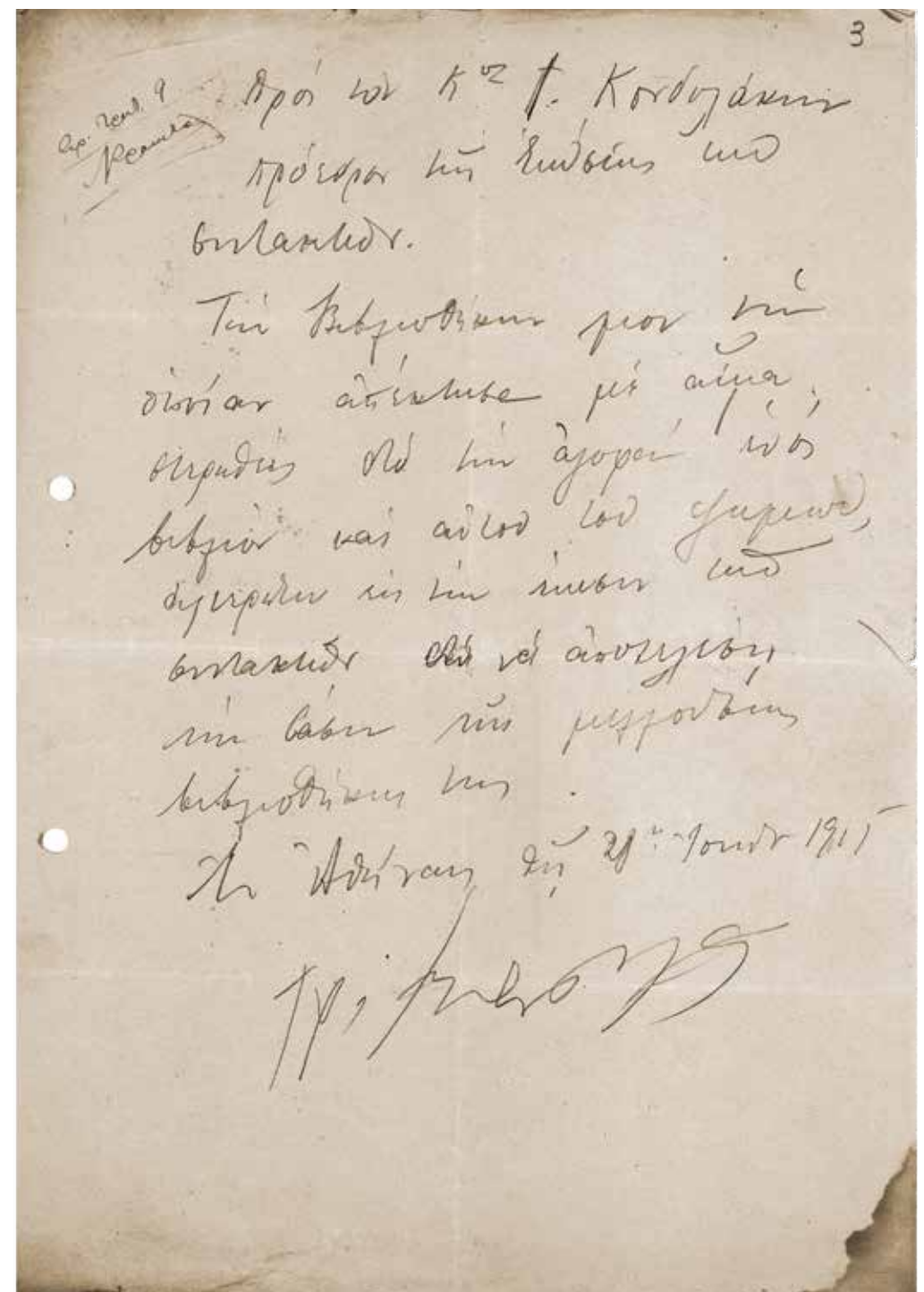
ΕΝΤΥΠΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Άδεια από το Φρουραρχείο Θεσσαλονίκης για
τον Γρ. Βασιλά και Η. Βουτιερίδη στις 26 Νοεμβρίου 1912.

Επιστολή του Γρ. Βασιλά προς τον Ι. Κονδυλάκη
στις 28 Ιουνίου 1915.

[illegible]

5 Σεπτεμβρίου, 1816

44

[illegible]

Envoia, 81 exl. 930.

Αρχιμανδρὸν Φίλν-

Εὖν ὁρίμνι μελετῶντες λα' ἵλα λόγια αὐτῶν ἦσαν
 δε' ἡμῶν καὶ Παγκρατίου, συνάδοντες ἰ' ἀσὶ ἐνέμενον,
 νῦν πρὸς λαὸν ἀσὶ Πατρὸς - "Ἰσως ἐ' ἔχοντες
 (δα' τὸ ὑπὸντος ἡρώδης καὶ ἀντιμετρεῖσθαι τὴν
 ἰσὺν τοῦ καὶ πρὶν) καὶ ἴσως ὁδὸν ἀπὸ τερπνῶ-
 νων - εἰς ὁμοειδέος αὐτῶν ἡ Πατρὸς ἰδέσθαι,
 ἡχοῦντος ἀναίοντα σ' ὅσα λα' ἀναίοντα καὶ
 πρὸς ἀναίοντα ἀνέμενον καὶ ἰσὺν καὶ ἰσὺν
 φαίνεται ἀνέμενον, εἰς τὴν ἀναίοντα καὶ πρὸς
 καὶ εἰς τὸν. Πορὶν ἰσὺν εἰς τὸν εἰς
 εἰς τὸν ἀνέμενον σ' αὐτὴν (αὐτὴ καὶ ἀρχὴ τὸ ἀνέμενον)
 δα' ἔχει πορὶν καὶ ὁδὸν τὸν. Μοῦ ἡρώδης ἔχοντες
 εἰς τὸν ἀνέμενον ὅσα καὶ φιλία τὸν -
 καὶ ὅσα καὶ ἀνέμενον
 ἡρώδης ἀνέμενον

Επιστολή του Α. Σικελιανού προς τον Φ. Γιοφύλλη.

Πύρρον, 19 τοι Νόβερν 1925. Αδελφ.

Grand Hotel d'Angleterre.

Αξιώται υνείρεται,

Σὰν ἔχει υποχρεωμένη με τὴν χρημὴ ἐν τῇ
λεξεί μου καὶ με τὰ καλὰ καὶ τὰ κακοὶ λόγον. Ὁ
ὕμνῳ πὲρ ὅλα ματ' ἔστ' ἔστιν. Ποιῶν δὲ ἔχει πολλὰ
δυσχερὲς τότ' ἐβραβεύει ὅς ἔστιν ἡ πρώτη καὶ
ἐλευθερία τοῦ κακοῦ καὶ τοῦ καλοῦ ἐν τῇ Σπύρᾳ
μυλῇ. Νὰ φέρῃς ὅπως τί ἐπαί ἐν τῇ
πορτί, ἀπορτί με τὰ λήγοντα ἔστι...

Τελόστες επεξεργάζονται τον λίθο, να τρυπάνε
σε φιλανδία, σπρώχνουν και κομίζουν. Παίρνει τον
εξοπλισμό και τον σπρώχνουν με όλην αντίρρηση
στη δεξιά.

Με την τα νοχλώ τα μετ' εφ' ἑμῶν,
ἀνὴ μοῖσθε αὖ ἐν τῇ νοχλῶτα γὰρ αὖτις
ἐν τῇ οὐδ' ἔτι.

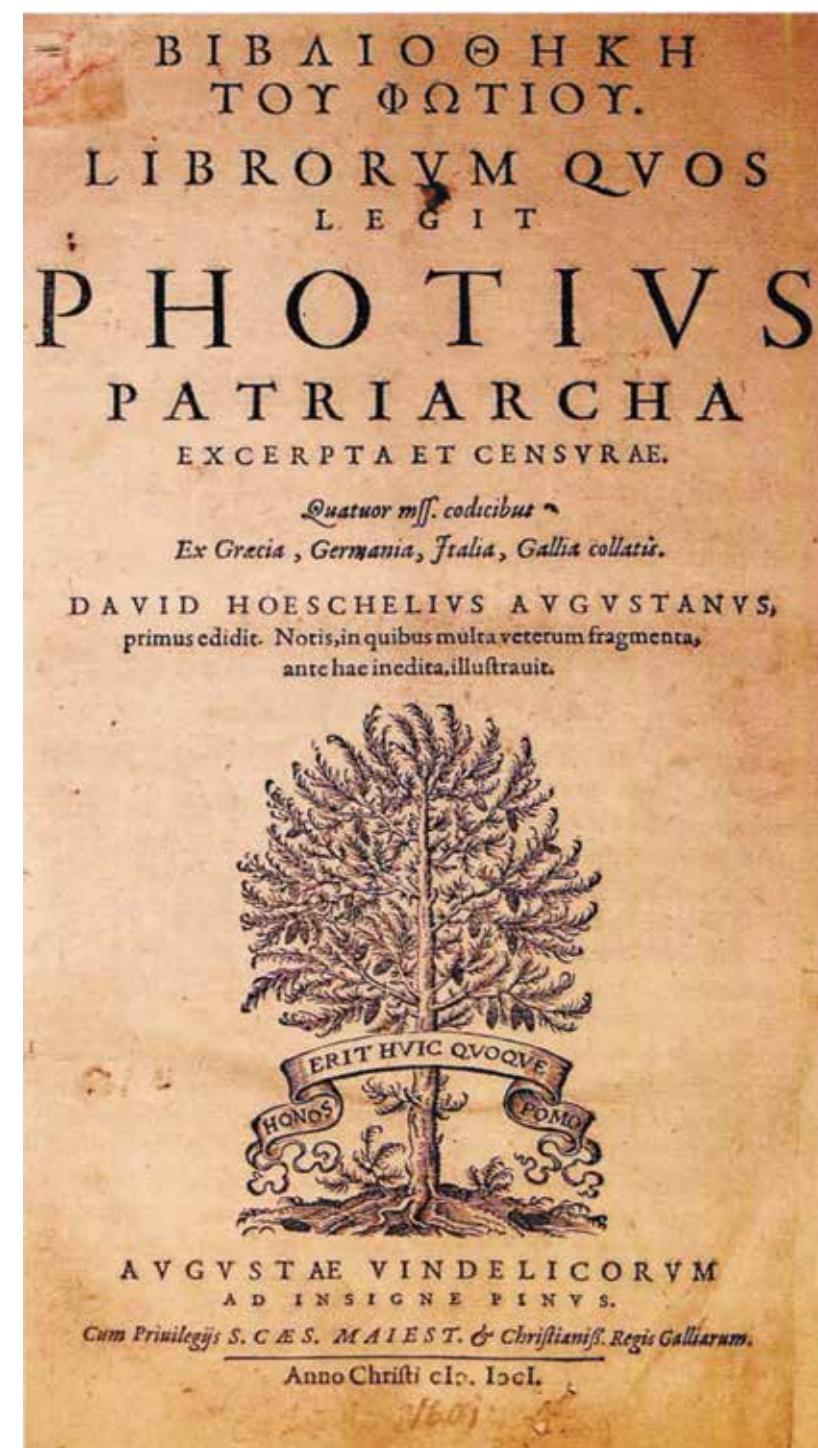
Πρόσκεινται
ψυχράς.

Επιστολή του Γ. Ψυχάρη προς Φ. Γιοφύλλη
στις 19 Νοεμβρίου 1925.

ΦΩΤΙΟΣ Α΄, ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, έκδοση David Hoeschel, Λουγκμπουργκ, 1601

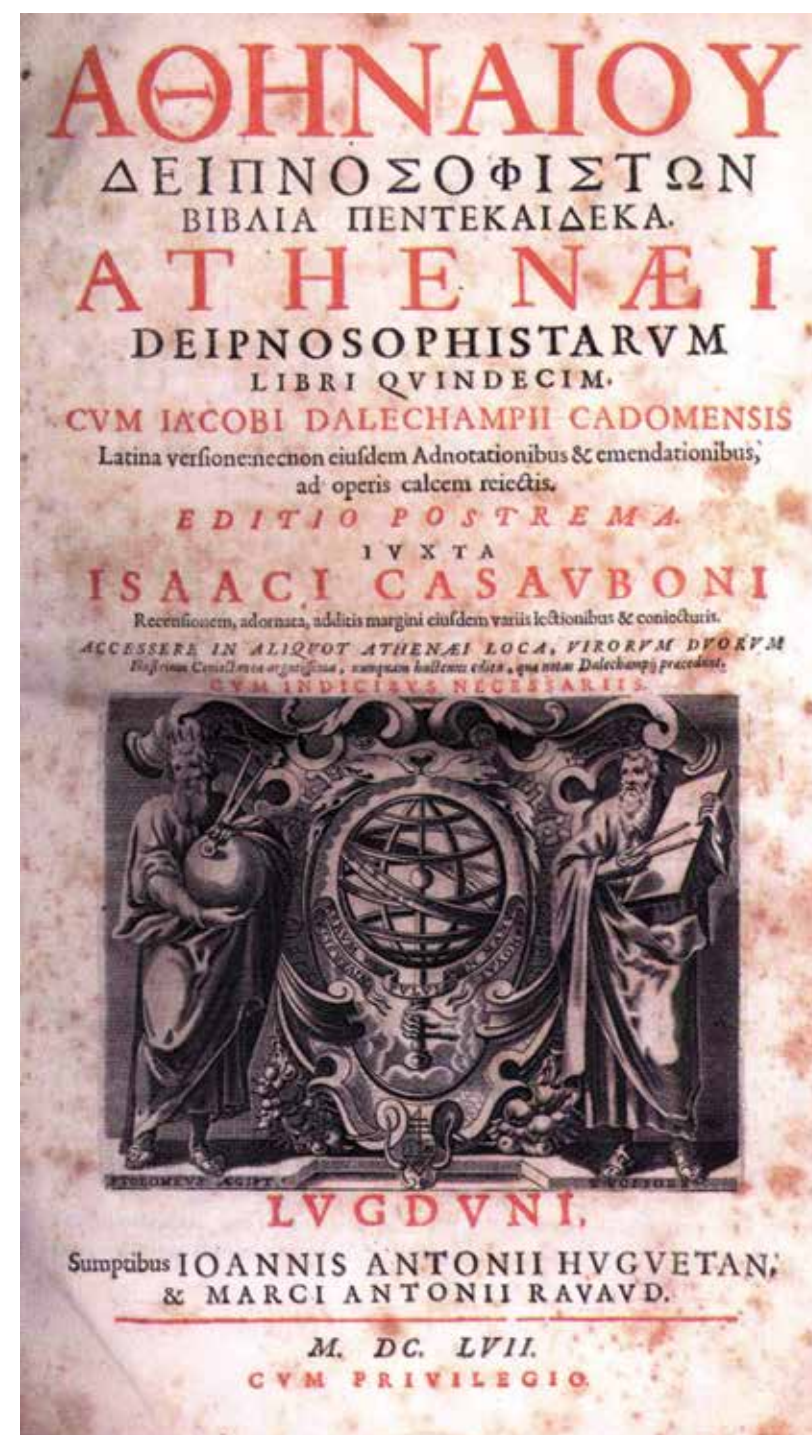
Ο αυθεντικός τίτλος της έκδοσης δεν είναι *Βιβλιοθήκη* ούτε *Μυριόβιβλος*, όπως απαντά από τον 14ο αιώνα και μετά, αλλά: Απογραφή και συναρίθμηση των ανεγνωσμένων ημίν βιβλίων ως εις κεφαλαιώδη διάγνωσιν ο ηγαπημένος ημών αδελφός Ταράσιος εξητήσατο· έστι δε ταύτα είκοσι δεόντων εφ' ενί τριακόσια.

Το σύγγραμμα συνοδεύεται από αφιερωτική και διευκρινιστική επιστολή του Φωτίου, στην οποία τονίζεται ότι τα 279 λήμματα του βιβλίου συντάχθηκαν μετά από παράκληση του αδελφού του Ταρασίου, προτού ο Φώτιος αναχωρήσει ως μέλος της πρεσβείας στην αυλή του χαλίφη. Έτσι ο Φώτιος υπαγόρευσε από μνήμης σε κάποιον γραφέα όσα βιβλία είχε διαβάσει, τα οποία δεν γνώριζε ο Ταράσιος. Για την άτακτη σειρά των λημμάτων, ο Φώτιος επικαλείται τον μεγάλο αριθμό των βιβλίων που έπρεπε να περιγράψει εν συντομία και το γεγονός ότι είχε περάσει αρκετός χρόνος αφότου είχε διαβάσει πολλά από αυτά. Διευκρινίζει μάλιστα ότι πραγματεύθηκε κάπως επιγραμματικά όσα βιβλία ήταν γνωστά και διαδεδομένα, σε αντίθεση με άλλα που σπάνιζαν. Τέλος δηλώνει ότι τα 279 αυτά βιβλία τα είχε διαβάσει μόνος του, από την εποχή που ήταν σε θέση να έχει φιλολογικά κριτήρια, και καταλήγει ότι αν ο Θεός θελήσει να επιστρέψει πίσω σώος, ίσως και να δώσει συνέχεια στο εγχείρημα αυτό.

Το σύγγραμμα του Αθηναίου, *Δειπνοσοφιστές*, συντάχθηκε κατά τον 3ο μ.Χ. αιώνα, στο πλαίσιο ενός φανταστικού συμποσιακού διαλόγου, στο οποίο παρακάθονται εννέα άτομα: καλλιτέχνες, μουσικοί, φιλόσοφοι, κωμικοί και γιατροί. Οι *Δειπνοσοφιστές* αυτοί ανταλλάσσουν γνώμες και πληροφορίες και τις σχολιάζουν επί παντός επιστητού. Αρκεί να επισημάνει κανείς ότι αναφέρονται σε περισσότερους από 700 συγγραφείς και μνημονεύονται 2.500 έργα τους, τα περισσότερα από τα οποία έχουν σήμερα οριστικά χαθεί. Για να κατανοήσουμε την έκταση των γνώσεων και του υλικού που είχε στα χέρια του ο Αθήναιος, αρκεί να τονίσουμε ότι γνώριζε 800 *Κωμωδίες* της Μέσης εποχής.

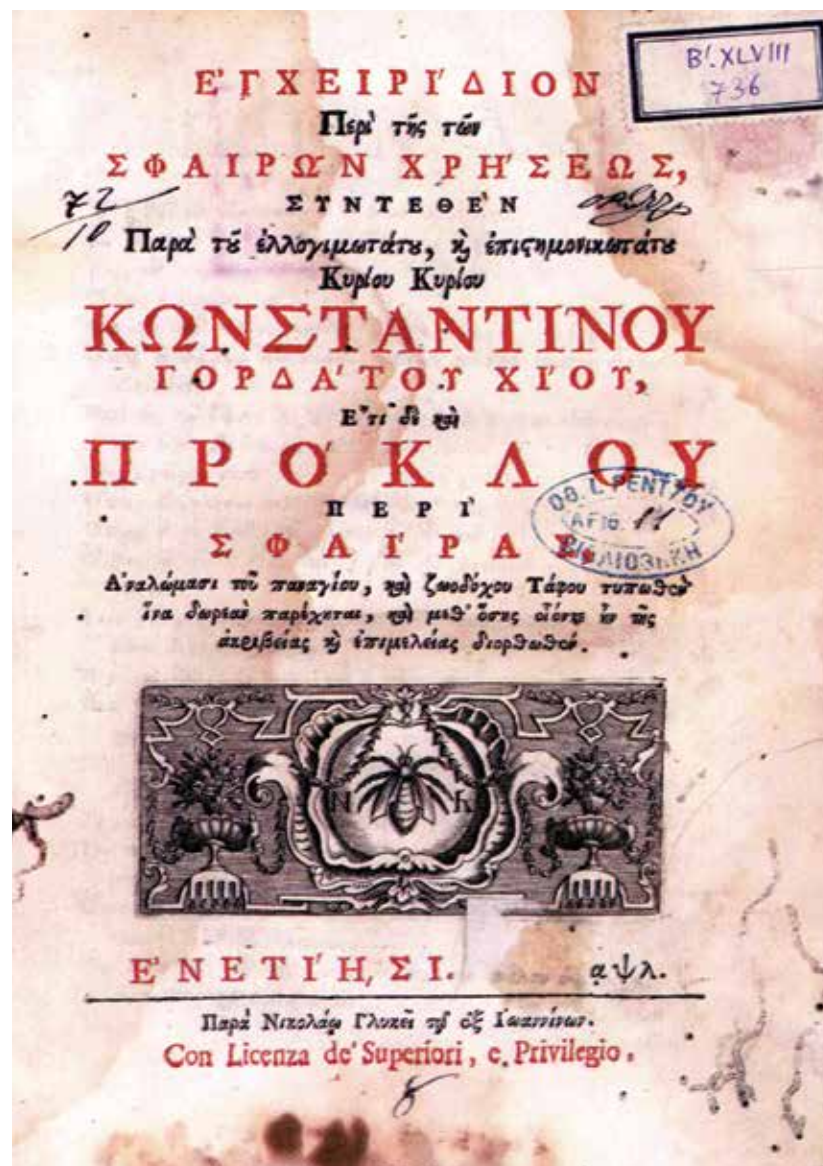
Η πρώτη έκδοση του έργου κυκλοφόρησε από το εργαστήρι του μεγάλου φιλέλληνα τυπογράφου Άλδου Μανούτιου, στη Βενετία το 1514, με την επιμέλεια του σημαντικότερου φιλόλογου της Αναγέννησης, του Μάρκου Μουσούρου. Η έκδοση κέντρισε σε μεγάλο βαθμό τους λόγιους της Αναγέννησης, όπως διαφαίνεται και από τις επανεκδόσεις του, μεταξύ των οποίων και αυτή εδώ, που τυπώθηκε συνοδευόμενη από τη λατινική μετάφραση του σπουδαίου φιλόλογου Isaac Casaubon, και τυπώθηκε στη Λυών της Γαλλίας το 1657.

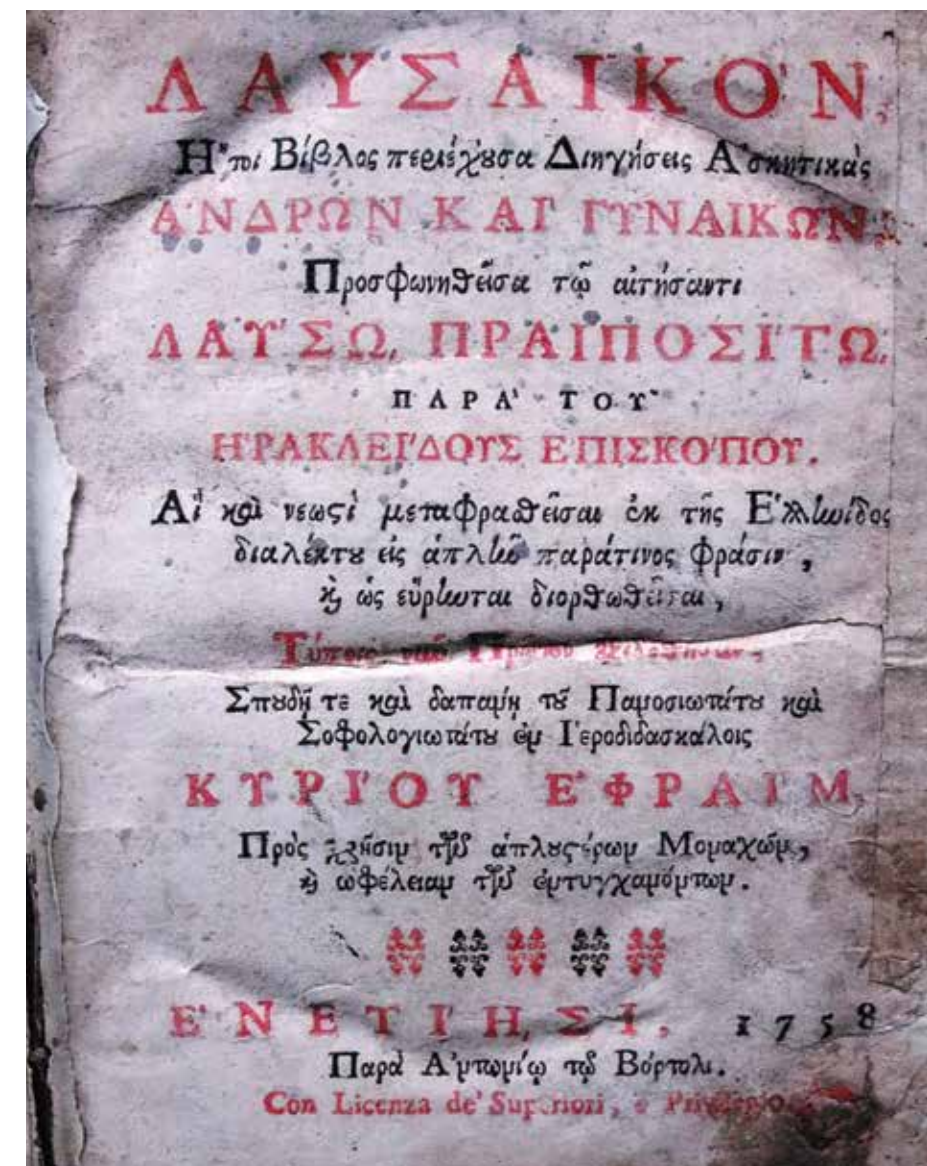

ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΑΡΙΟΝ

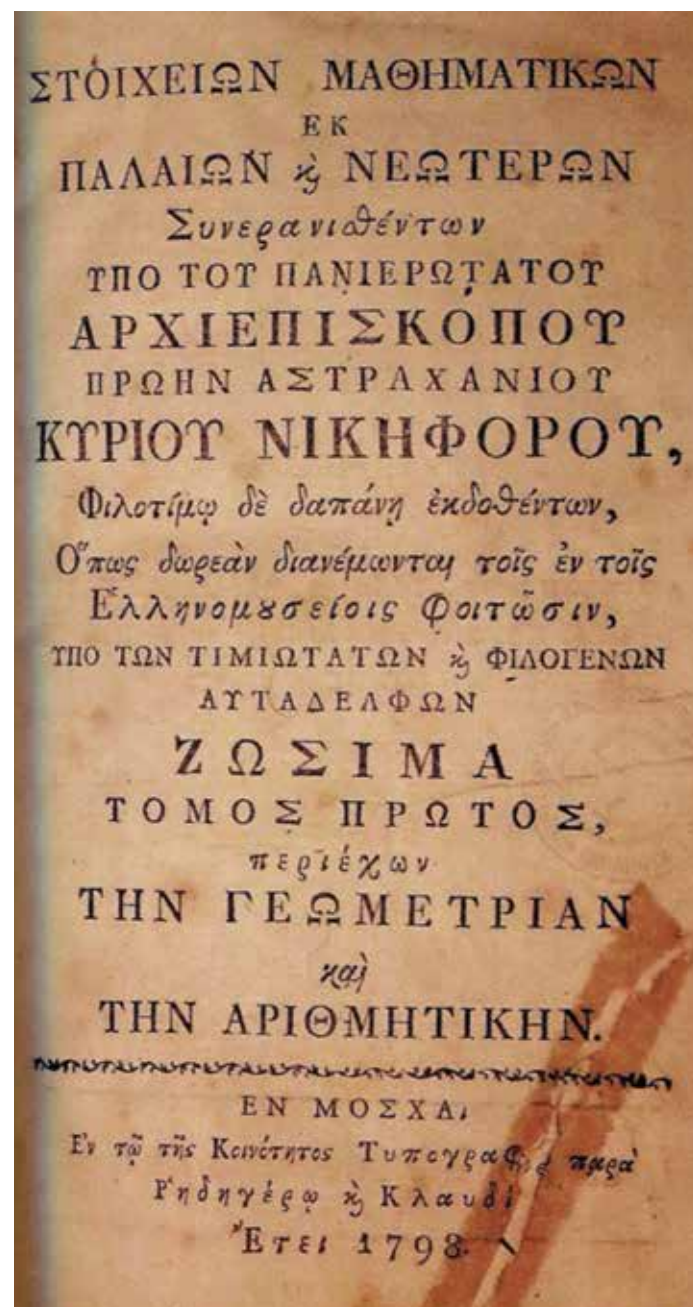
Προσκυνητάριο Ἀγίας Πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης. Πρόκειται για ἔργο περιγραφικὸ τοῦ Παναγίου Τάφου, τῶν ναῶν, τῶν μοναστηριῶν καὶ τῆς γενικότερης ἀρχιτεκτονικῆς στὴν περιοχὴ τῆς Παλαιστίνης. Το χειρόγραφο προστέθηκε στο Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων με δαπάνη τοῦ Παναγίου Τάφου, Ἱεροσόλυμα 1749. Το βιβλίο τυπώθηκε στὴ Βιέννη με τὸ κείμενο χαραγμένο σὲ πλάκες χαλκοῦ καὶ ἐμβόλιμα τὶς εἰκόνες. Ἐνα ἀπὸ τὰ σπανιότερα δείγματα αὐτῆς τῆς τυπογραφικῆς τεχνοτροπίας στὴν ἱστορία τοῦ ἐλληνικοῦ βιβλίου. Βιέννη, 1749. Ἀπὸ τὸν ἱεροδιάκονο Χριστόφορο Ζεφάρ.

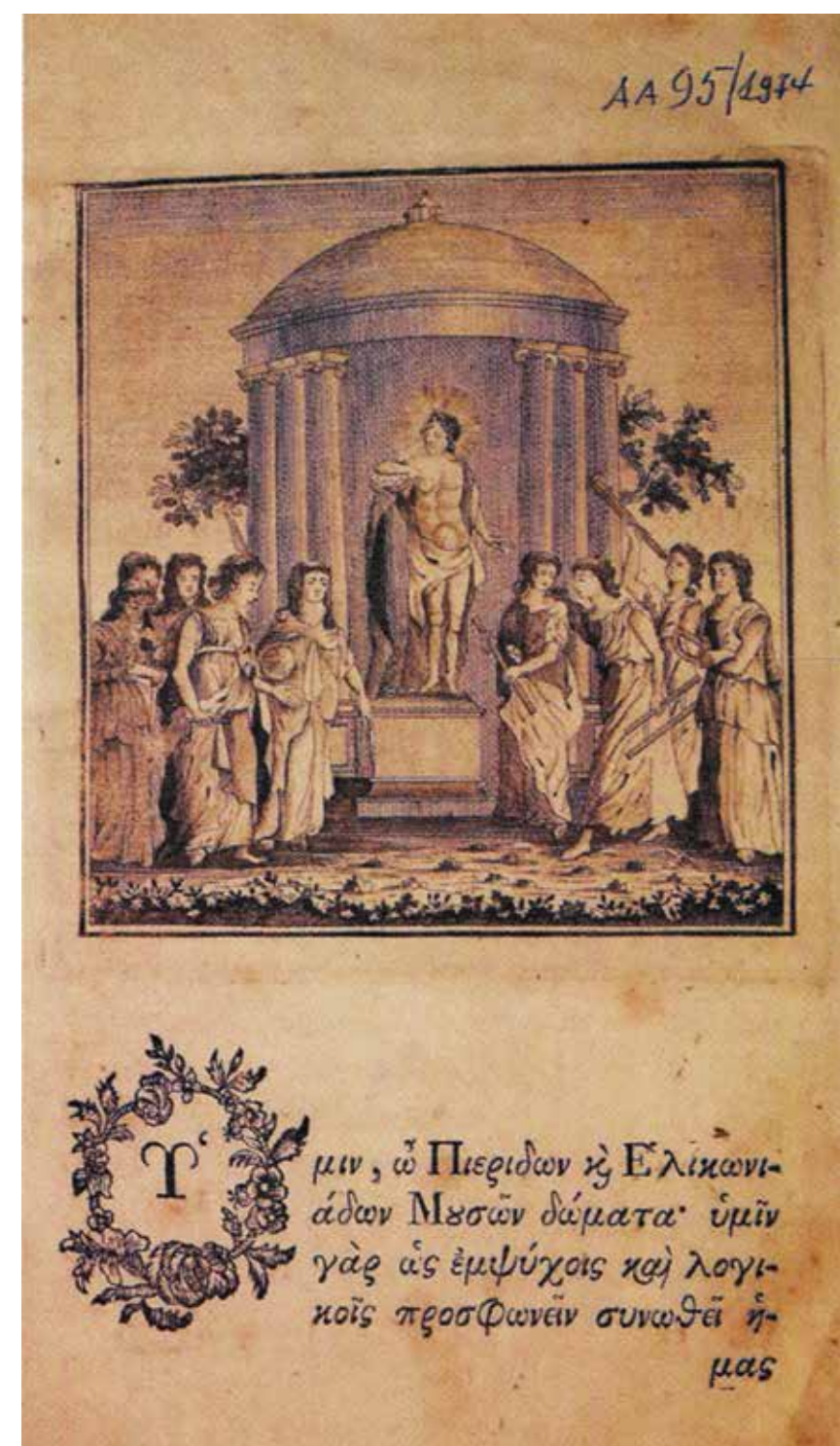
Σελίδα τίτλου της έκδοσης: Κωνσταντίνος Γορδάτος, από τη Χίο, *Εγχειρίδιον περί της των σφαιρών χρήσεως...* και το *Πόνημα του Πρόκλου, Σφαίρα*. Τυπώθηκε μοναδική φορά στη Βενετία από τον Νικόλαο Γλυκή το 1730.

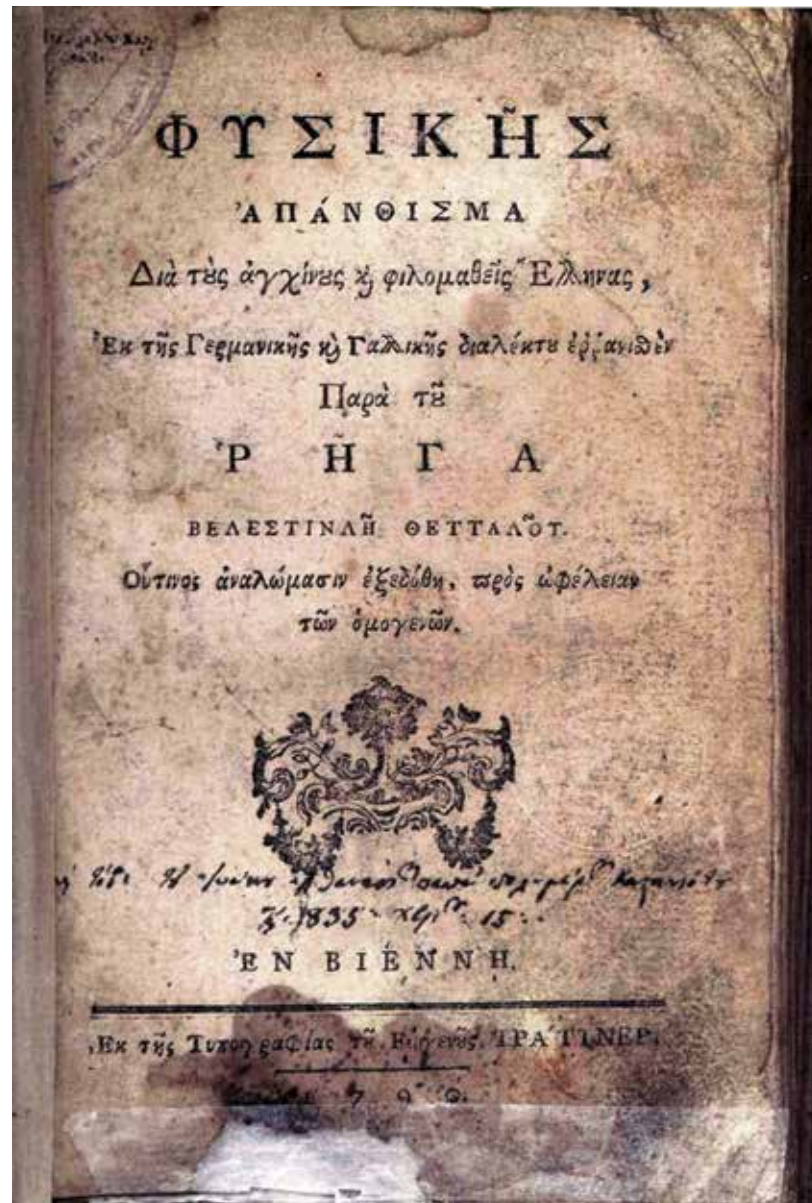

Σελίδα τίτλου της έκδοσης: *Λαυσαϊκόν, Ἡτοι Βίβλος περιέχουσα Διηγήσεις Ασκητικὰς Ἀνδρῶν καὶ Γυναικῶν*, Βενετία, Αντώνιος Βόρτολι, 1758.

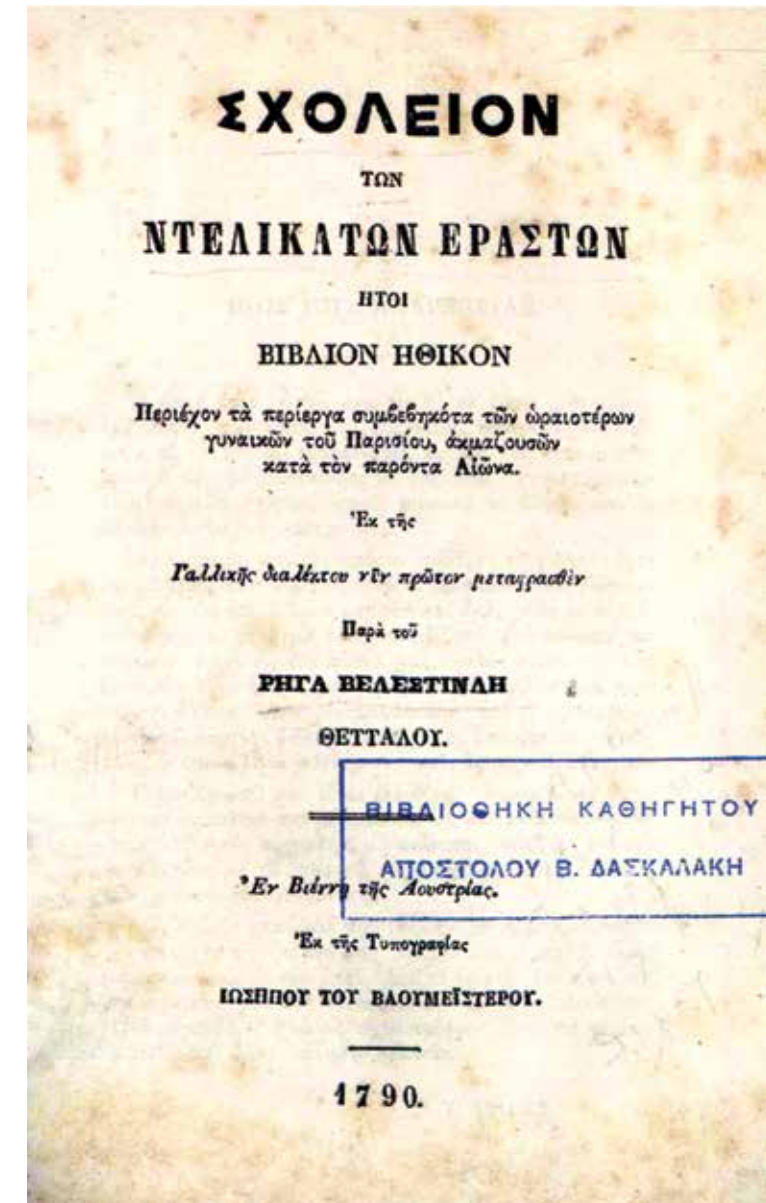
Σελίδα τίτλου τῆς ἐκδόσεως: Νικηφόρος Θεοτόκης,
Στοιχείων Μαθηματικῶν ἐκ Παλαιῶν καὶ Νεωτέρων
Συνερανισθέντων ἀπὸ τοῦ Πανιερωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
πρώην Ἀστραχανίου κυρίου Νικηφόρου, Μόσχα, Κοινοτική
Τυπογραφία, 1798.

Σελίδα τίτλου της έκδοσης του Ρήγα: *Φυσικής απάνθισμα. Διά τους αγχίνους και φιλομαθείς Έλληνες, εκ Γερμανικής και Γαλλικής διαλέκτου ερανισθέν, Βιέννη, Θωμάς Τράπνερ, 1790.*

Ο πρόλογος του Ρήγα στην έκδοση που απευθύνεται στους αναγνώστες αποκαλύπτει την αγωνία του για την κατάντια του Γένους.

Σελίδα της έκδοσης: Retif de la Bretonne, *Σχολείον των Ντελικάτων Εραστών ήτοι Βιβλίον ηθικόν...*, Βιέννη, Ιωσήφ Βαουμάστερ, 1790.

Πρόκειται για δοκίμιο που μετέφρασε ο Ρήγας από τη γαλλική λογοτεχνία της εποχής, το οποίο όμως ανασκεύασε και του έδωσε νέα πνοή.

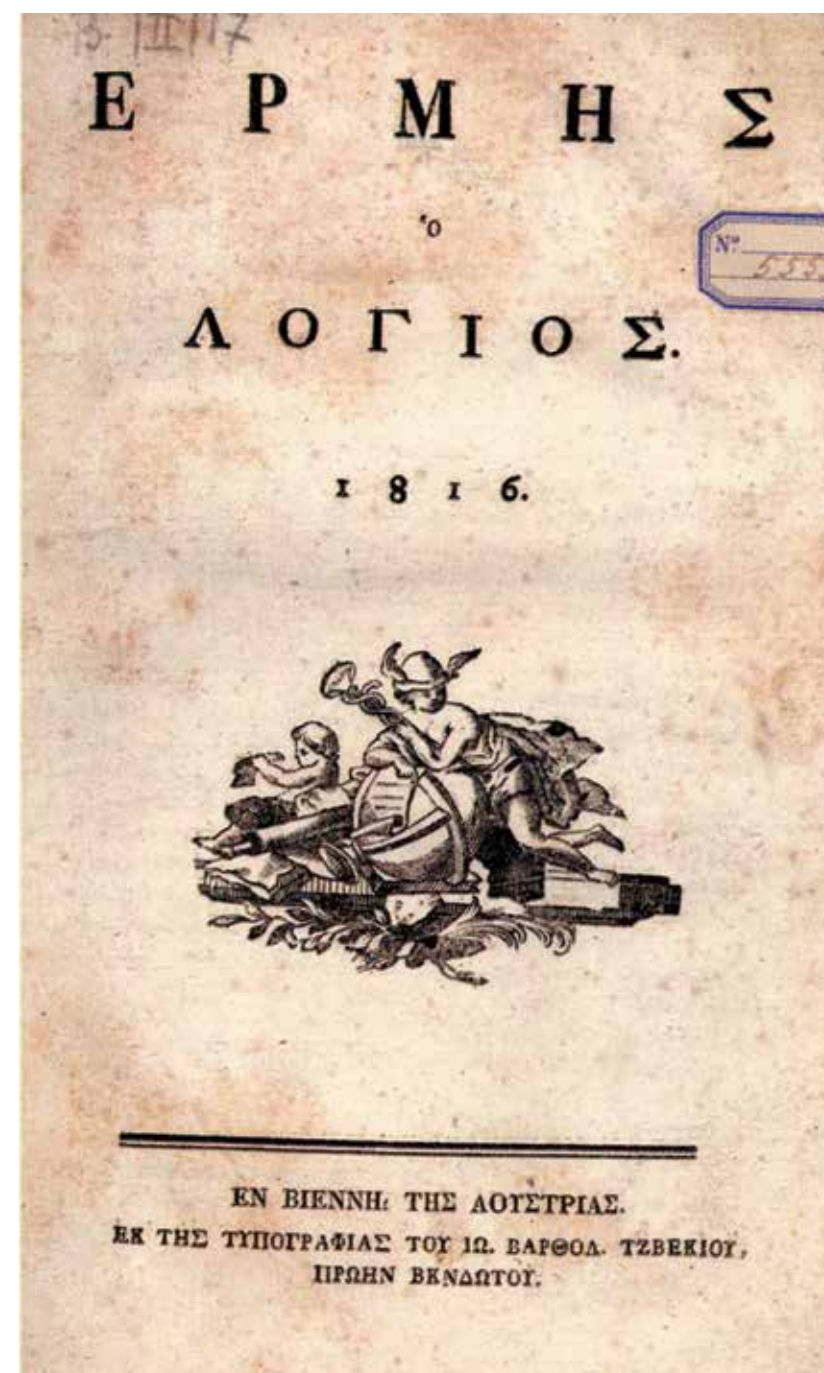

Σελίδα χειρογράφου του αυτόγραφου του Ρήγα
(66 σελίδες) της ανέκδοτης πεζής μετάφρασης
του «Ολυμπιάς». Το κείμενο αυτό σε έμμετρη
μορφή τυπώθηκε στη Βιέννη από τους Μαρκίδες
Πούλιου το 1797 στη Βιέννη, με τον τίτλο:
Τα Οηήμια... του αββά Μεταστάσιου.

Ο Ρήγας Βελεσυνλής, χαλκογραφία
στην έκδοση του F.C.H.Q. Rouqueville,
Geschichte, Χαϊδελβέργη, 1825.

Εμπνευστής της ίδρυσης ενός φιλολογικού περιοδικού ήταν ο Αδαμάντιος Κοραής, οι παραιτήσεις του οποίου οδήγησαν τον μητροπολίτη Ουγγροβλαχίας Ιγνάτιο να υποστηρίξει την ιδέα αυτή στα μέλη της νεοσύστατης Φιλολογικής Εταιρείας του Βουκουρεστίου. Η ανταπόκριση υπήρξε άμεση και τα μέλη της Εταιρείας προσέφεραν τα απαραίτητα χρήματα για την έκδοσή της, απευθυνόμενοι παράλληλα στον Άνθιμο Γαζή, που διέτριβε στη Βιέννη, και ο οποίος αποφάσισε να αναλάβει την πραγμάτωση του εγχειρήματος. Ο Γαζής, κληρικός με βαθιά λόγια παιδεία, συντάκτης του τρίτου *Λεξικού της Ελληνικής Γλώσσας* (Βιέννη, 1809, 1812, 1816) ο οποίος είχε στενές σχέσεις με ισχυρούς πολιτικούς άνδρες, όπως ο Καποδίστριας, που την εποχή εκείνη ήταν υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας και ο μητροπολίτης Ιγνάτιος, που πρωτοστατούσε στις πολιτισμικές δραστηριότητες των παρίσιων Ηγεμονιών, ανταποκρίθηκε άμεσα στην έκκληση. Έτσι, την 1ην Ιανουαρίου του 1811, ο Άνθιμος Γαζής (αρχιμανδρίτης στον ελληνικό ναό του Αγίου Γεωργίου της Βιέννης), κυκλοφόρησε το πρώτο τεύχος του *Λόγιου Ερμή*, προτάσσοντας τη στερεότυπη πλέον «Είδησιν» για να ανακοινώσει την έκδοση και να προϊδεάσει τους αναγνώστες για το περιεχόμενο.

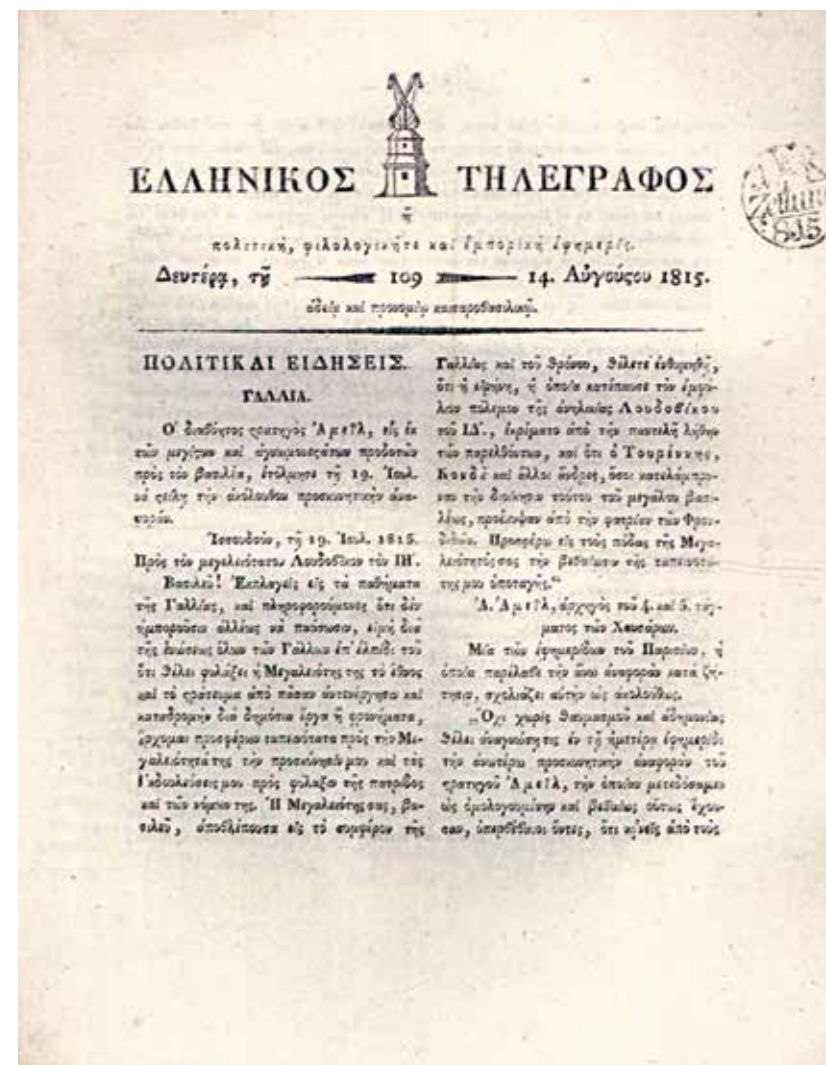

Ο *Ελληνικός Τηλέγραφος* ή *Περιοδική Εφημερίς Πολιτική, Φιλολογική τε και Εμπορική*, η μακροβιότερη προεπαναστατική ελληνική εφημερίδα, αποτελεί, κατά κάποιον τρόπο συνέχεια του εκδοτικού αδιεξόδου του Χαλλ και του Πώποβιτς και αναζητήσε νέο συνέταιρο για τα σχέδιά του, τον οποίο βρήκε στο πρόσωπο του Δημητρίου Αλεξανδρίδη. Ο Αλεξανδρίδης είχε σπουδάσει ιατρική στη Βιέννη και την Ιένα, ήταν μέλος επιστημονικών εταιρειών, γνώστης θεμάτων ιστορίας, γεωγραφίας και πολλών ξένων γλωσσών.

Αναφορικά με το σκεπτικό και τη φιλοσοφία της έκδοσης αξίζει να παραθέσουμε εδώ αυτούσια την «Είδησιν» προς τους μελλοντικούς αναγνώστες του:

Από όλα τα φιλοπονήματα, όσα αποβλέπουν εις φωτισμόν και αύξησιν των φώτων ενός έθνους και εις την ευδαιμονίαν του ανθρωπίνου βίου, κανέν άλλο βέβαια είναι τόσο προσφυέστερον και αρμοδιώτερον, όσον μία εφημερίς καλώς και μετά κρίσεως ορθής διατασσομένη, πράγμα ομολογούμενον και εύοπτον και εις αυτόν τον αμβλυώπτοντα τον νουν. Διά τούτο και όπου υπάρχουν περισσότερα τοιαύτα περιοδικά συγγράματα ή εφημερίδες, εκεί βλέπομεν και το έθνος πλέον πεπαιδευμένον παρά τα λοιπά, και οξυνώτερον, και ευδαιμονέστερον και κοινωνικώτερον. Μία τοιαύτη, λοιπόν, Γραικική εφημερίς έλαβεν αρχήν εκδιδομένη από πρώτης Ιουλίου· επειδή ο νυν εκδότης αυτής παραιτείται κατά το τέλος του ενεστώτος 1811 χρόνου, επαρακαλέσθη επιπόνως έτερος ν' αναδεχθή την έκδοσιν αυτής, η οποία και από αρχής Ιανουαρίου 1812 θέλει εκδίδεται εν Βιέννη της Αουστρίας, δις της εβδομάδος, τρίτη δηλ. και παρασκευή, εις σχήμα τέταρτον μισής κόλλας, εις χαρτί λαμπρόν, και σχεδόν ουχί κατώτερον και αυτού του χαρτίου πάσης άλλης αλλογλώσσου εφημερίδος, έχουσα επιγραφήν την ακόλουθον.

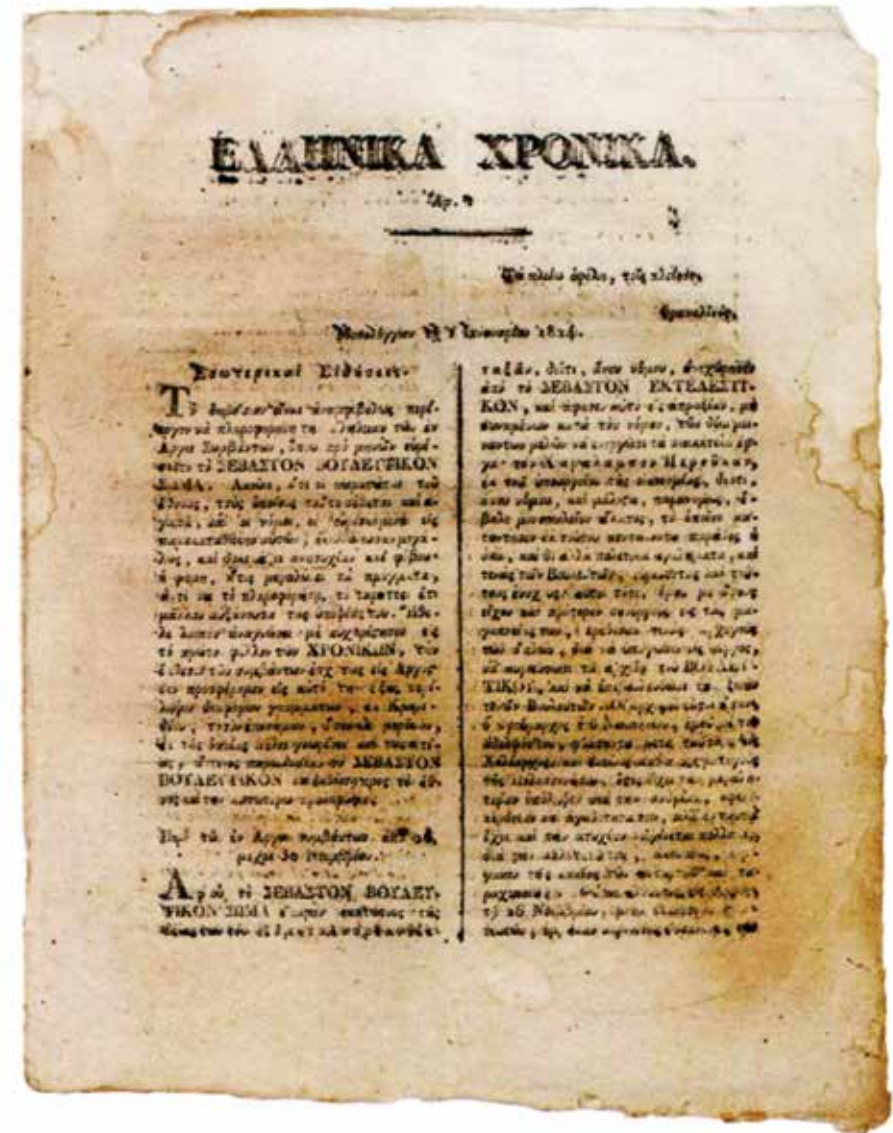
Ο *Ελληνικός Τηλέγραφος* κατόρθωσε να διαμορφώσει ένα σύνολο ύλης που απευθυνόταν σε ευρύτερο κύκλο, με ειδήσεις για πολιτικά, οικονομικά και εμπορικά θέματα που ενδιέφεραν κάθε Έλληνα πρματευτή και μέλλοντα ταξιδιώτη.

Ο Αλεξανδρίδης μάλιστα, θέλοντας να προσδώσει μεγαλύτερη φιλολογική χροιά στην εφημερίδα, ήδη από τις αρχές Ιανουαρίου 1813, την κυκλοφόρησε σε καθημερινή βάση, εκτός από τις γιορτές και τις Κυριακές και εγκαίνιασε από το 1817 ένα πρόσθετο φύλλο, τον *Φιλολογικό Τηλέγραφο*. Σε αυτό δημοσιεύονταν φιλολογικές εργασίες, παρουσιάσεις βιβλίων, επιστημονικά άρθρα, ειδήσεις για βιβλιοπωλεία, αναφορές για το ελληνικό θέατρο και άλλα παρεμφερή.

Ο *Ελληνικός Τηλέγραφος* συνέχισε να εκδίδεται αδιάκοπα μέχρι την εποχή που η Ελλάδα είχε πλέον απελευθερωθεί και τελικά έκλεισε το 1836.

Μία από τις σημαντικότερες εφημερίδες που εκδόθηκαν στη διάρκεια της Επανάστασης του 1821 ήταν τα *Ελληνικά Χρονικά*. Τυπώθηκαν στο πολιορκημένο Μεσολόγγι την 1η Ιανουαρίου 1824 με έξοδα του Αλέξανδρου Μαυροκορδάτου, ο οποίος διέθεσε και τον απαραίτητο τεχνικό εξοπλισμό. Από το φύλλο αριθ. 32 της 20ής Απριλίου 1824 η εφημερίδα άρχισε να τυπώνεται στο αγγλικό πρεσβτήριο, που έφερε με πολλές δυσκολίες στο πολιορκημένο Μεσολόγγι ο Άγγλος φιλέλληνας συνταγματάρχης Λέστερ Στάνχοουπ (Leicester Stanhope). Κυκλοφορούσε δύο φορές την εβδομάδα και η τρίμηνη συνδρομή κόστιζε έξι ισπανικά τάληρα. Εκατό φύλλα από κάθε έκδοση διανεμόνταν δωρεάν στους κατοίκους του Μεσολογγίου με έξοδα της Διοικήσεως Δυτικής Χέρσου Ελλάδος, καθώς η εφημερίδα ήταν ημεπίσημο όργανο της. Εκδότης και διευθυντής της εφημερίδας ήταν ο Ελβετός φιλέλληνας Ιωάννης Ιάκωβος Μάγερ. Ο Μάγερ υπερασπίστηκε με κάθε τρόπο την ελευθεροτυπία, μένοντας ανυποχώρητος στην αρχή: «Η Δημοσιεύση είναι η ψυχή της δικαιοσύνης». Έπεσε μαχόμενος κατά την Έξοδο του Μεσολογγίου μαζί με τη σύζυγο του Αλτάνα και τα δύο ανήλικα κορίτσια του.

Η *Γενική Εφημερίς της Ελλάδος* ήταν η επίσημη εφημερίδα της προσωρινής ελληνικής κυβέρνησης κατά την περίοδο του Αγώνα. Εκδόθηκε το 1825 στο Ναύπλιο με διευθυντή τον Θεόκλητο Φαρμακίδη. Η κυκλοφορία της διήρκησε επτά χρόνια (από το 1825 έως το 1832) και διατέθηκαν 597 φύλλα (2.762 σελίδες). Με την ανακήρυξη της ανεξαρτησίας του ελληνικού κράτους μετονομάστηκε σε *Εφημερίς της Κυβερνήσεως*, τίτλο τον οποίο διατηρεί ως σήμερα και είναι η εφημερίδα στην οποία δημοσιεύονται οι νόμοι και τα διατάγματα του ελληνικού κράτους.

Η εφημερίδα *Απόλλων* του Αναστάσιου Πολυζωΐδη, πολύ γνωστού για τη στάση του στη δίκη του Κολοκοιτώνη το 1834 (αρνήθηκε ως πρόεδρος του δικαστηρίου να καταδικάσει τον Γέρο του Μωριά σε φυλάκιση). Η εφημερίδα *Απόλλων* τυπωνόταν στην Υδρα από τον Μάρτιο έως τον Οκτώβριο του 1831, επικρίνοντας την πολιική διακυβέρνηση του Κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια και σηματοδότησε έτσι την αρχή της δημοσιογραφικής αντιπολίτευσης στην Ελλάδα.

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΣΗΕΑ

ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΤΗΘΗΚΕ ΚΑΙ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΘΗ
ΚΕ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΤΩΝ ΜΕ ΤΥΠΟ
ΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ FEDRA ΚΑΙ BODONI.
Η ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΓΙΝΕ ΑΠΟ ΤΗΝ COLOR
NETWORK ΜΟΝ. ΕΠΕ. ΤΥΠΩΘΗΚΑΝ 500
ΑΝΤΙΤΥΠΑ ΤΟΝ ΝΟΕΜΒΡΙΟ ΤΟΥ 2018 ΣΕ
ΧΑΡΤΙ VELVET 150 GR ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ
ΤΗΣ ΕΣΗΕΑ

